

Hoe vernieuwingen ook verbeteringen worden

De eredienst: voor wie doen we het eigenlijk...

‘Om de mensen in de kerk te krijgen hebben we verandering nodig. De diensten moeten spannender worden!’ Vaak kan de eredienst inderdaad wel wat fleur gebruiken. Maar hoe voer je vernieuwingen in zonder van de dienst een show te maken? En zonder dat de helft van de gemeente vervolgens wegblijft?

**Catherinus Elsinga
en Thea Westerbeek**

Soms vliegen de ideeën over tafel bij een commissie eredienst of op een kerkenraadsvergadering. De één verlangt naar meditatieve momenten, gregoriaanse melodieën, mooie gebeden, kaarsen, symbolen, stiltes en responsies. De ander zoekt aansluiting bij de hedendaagse leefwereld door vlotte muziek, eenvoudige taal, gebruik van de beamer, toneel en een ontspannen sfeer. Iedereen is wel eens in een gemeente geweest waar ze ‘iets leuks’ bedacht hebben.

En dan opeens stelt iemand de vraag: waarom moet het anders in de eredienst? Wat is überhaupt het doel van onze eredienst? Om wie draait het?

God aanwezig wil zijn bij de mensen. Alle aandacht is dan ook gericht op Hem. Hoe meer ruimte er is voor Jezus, des te intenser wordt de eredienst beleefd en des te groter zal de uitstraling er van zijn! God spreekt; de gemeente hoort, met eerbied en verwachting.

**En dan opeens
stelt iemand de
vraag: waarom
moet het anders?**

Gods Woord komt in de loop van de dienst op verschillende manieren op ons af. We worden vol genade begroet: ‘Genade en vrede voor u.’ In de schriftlezingen en de verkondiging onder vinden we, dat Hij de Levende

Twee doelen

Eigenlijk moet die vraag vooraf gaand gesteld worden bij de invoering van alle nieuwe elementen. Past deze vernieuwing bij het doel van de eredienst?

Licht gedooft

Kaarsen vormen een steeds gewilder element in veel protestantse erediensten. De paaskaars, de doopkaars, de belijdeniskaars. In de stille week wordt in sommige kerken het licht van de paaskaars gedooft om de dood van Jezus te symboliseren. In andere kerken gebeurt dat bewust niet, want Jezus leeft! Hoe ziet u dat?

In de eredienst gaat het ten diepste om de ontmoeting met God. Het is geen ‘onderonsje’, maar een geheimenis. Dankzij Christus mag de gemeente het wonder ervaren, dat

is en zijn woord alles te maken heeft met ons dagelijkse leven. De zegen verzekert ons er van, dat Hij meegaat als we het ‘gewone’ leven weer ingaan.

De gemeente laat dat niet allemaal passief over zich heen komen. Ieder Woord van de Heer is een uitgestoken hand. Hij nodigt ons uit om te antwoorden in een lied, een gebed, een lofprijzing, een belijdenis, een gave.

Ieder een andere beleving

Tussen de gemeentelieden is er scheidenheid in beleving. Paulus maakt duidelijk hoe belangrijk het is om daarbij de eensgezindheid te bewaren. Romeinen 15:5,6 “Moge God, die ons doet volharden en ons troost geeft, u de eensgezindheid geven die Christus Jezus van ons vraagt. Dan zult u eendrachtig en eenstemmig lof brengen aan de God en Vader van onze Heer Jezus Christus.” Hoe zouden we de ver-

Kaarsen branden: de een vindt het een geweldige symboliek, de ander ‘poppenkast’. Beeld: SXC

zoening met God kunnen vieren als er onderling wrijving bestaat over de manier waarop we dat doen?

Stille zaterdag

Stille zaterdag was een dienst vol symboliek. In de kerk gingen de lichten uit. De nieuwe paaskaars werd binnengebracht en aangestoken. De gemeentelieden gingen met hun kaarsje in een kring staan en gaven het licht van de paaskaars aan elkaar door. Nieuw doopwater werd binnengebracht. ‘Wat een geweldige symboliek,’ sprak een gemeentelid na afloop. ‘Ik vond het poppenkast,’ was de reactie van een ander. Waarin herkent u zich? En waarom? Waar draait het volgens u om in de eredienst?

Goede criteria

Als je je realiseert waar het in de eredienst om gaat, kun je

criteria opstellen waaraan nieuwe elementen in de dienst moeten voldoen.

- 1 Is de vernieuwing dienstbaar aan de verkondiging van het Woord? Draagt ze er toe bij, dat het Woord beter begrepen wordt? Of trekt de nieuwe vorm zelf juist teveel aandacht?
- 2 Ziet de gemeente als geheel de vernieuwing als een bijdrage aan de ontmoeting met de Heer? Is onderzocht of de gemeente van binnenuit mee kan komen met wat er gebeurt?
- 3 Wordt er tijd genomen om de verandering door te voeren? Wanneer er te veel en te snel veranderingen doorgevoerd worden, voelt men zich niet meer vertrouwd in de eigen kerk.

- 4 Is er een sfeer van vertrouwen, waarin een nieuwe vorm beproefd kan worden (en ook iets fout mag gaan)?

Neem de gemeente mee

Op die manier komt een gemeente uit boven het niveau van ‘veranderen om te veranderen’ of ‘we laten het zo, omdat het altijd zo is geweest’. Een goede communicatie met de gemeente is belangrijk. Veranderingen in de eredienst liggen gevoelig. Raadzaam is niet alleen aan te kondigen dat er iets verandert, maar vooral het waarom en waartoe helder te maken. Bij gevoelige zaken is het ook goed deze uitleg te herhalen en na te gaan of de boodschap geland is.

Catherinus Elsinga is predikant van de Gereformeerde Kerk in Den Ham. Thea Westerbeek is hoofdredacteur van de Startkrant.